

Andrej Perlah (1490–1551) je bil pomembnem slovenski humanist, astronom, matematik in zdravnik, ki je deloval na dunajski univerzi v 16. stoletju. O njem so pisali številni raziskovalci zgodovine naše preteklosti različnih področij, med njimi največ zdravnik Ivan Pintar (SBL), klasični filolog Primož Simoniti (1972), pravnik Vladimir Murko (1974), fizik in astronom Fran Dominko (1983), astronom Marijan Prosen (1986), umetnostni zgodovinar Sandi Sitar (1987) in otolog Friderik Pušnik (1988), ki se je izkazal za najtemeljitejšega poznavalca Perlahovega življenja in dela.

Friderik Pušnik, izstopajoči raziskovalec življenja in dela Andreja Perlaha.

Zdravnik in pisec zgodovinsko medicinskih spisov Friderik Pušnik je bil rojen 23. 7. 1929 na Pobrežju v Mariboru v železničarski družini. Na Pobrežju je obiskoval osnovno šolo, ki jo je zaradi vojne prekinil in se zaposlil na železnici. Po končani vojni je zaključil klasično gimnazijo in se po opravljeni maturi leta 1949 vpisal na medicinsko fakulteto v Zagrebu, ki jo je zaključil leta 1957. Po odsluženju enoletnega vojaškega roka se je vrnil v Maribor, kjer je do leta 1962 delal kot splošni zdravnik v Hočah. Leta 1967 se je specializiral iz otorinolaringologije na ljubljanski kliniki. Nato je vse do upokojitve leta 1997, razen treh let, ko je delal v Libiji, opravljal ambulantno službo specialista-otologa v mariborski bolnišnici. Umrl je 11. 10. 1998 v Mariboru.

Friderik Pušnik (1929–1998)

V prostem času se je predajal svojemu užitku, to je zgodovini, kar je uresničeval v okviru Mediko-historične sekcije Slovenskega zdravniškega društva in kasneje še Znanstvenega društva za preučevanje zdravstva in kulture Slovenije, za katera je napisal 54 člankov. Pisal je zgodovinsko medicinske članke, v katerih je obravnaval delo in vpliv znamenitih zdravnikov na zdravstvo, posebej tudi o življenju in delu zdravnikov mariborske bolnišnice. Tik pred smrtjo je izšla še njegova knjiga o Andreju Perlahu – rektorju, dekanu artistične fakultete in štirikratnemu dekanu medicinske fakultete, raziskovalcu in profesorju dunajske univerze. Raziskavam naših in številnih tujih virov o delovanju tega najbolj znanega predstavnika starih zdravnikov severovzhodne Slovenije, je posvetil zadnja leta svojega življenja. To predstavlja njegovo življenjsko delo.

Sodeloval je na številnih mednarodnih simpozijih, med drugim na mednarodnem znanstvenem simpoziju 27. 10. 1990 v Mariboru ob 500.-letnici rojstva Andreja Perlaha, kjer je imel tudi referat "*Evropa, mi in Andrej Perlach*". Na akademiji v Svečini in na simpoziju 14. 12. 1991 v počastitev 90.-letnice odkritja krvnih skupin AB0 in 70.-letnici odkritja inzulina, ki je bil dobršen del njegovih prizadevanj, je imel odmeven govor. Dne 11. 12. 1993 je spet pokazal svoje znanje ob 500.-letnici Philippusa Aureolusa Paracelsusa z referatom *Paracelsus: "De modo pharmacandi"*, last škofijskega arhiva v Mariboru.

Kot tajnik Medicinskega zgodovinskega društva je vestno in zavzeto pripravljajl številne vsakomesečne strokovne sestanke – najraje v Archivumu. Velike zasluge ima pri promociji "*Votum Hippocratis*" prim. dr. Držečnika in prof. Feguša. Bil je pobudnik številnih spominskih sestankov vse do najnovejšega časa, njegove so bile tudi pevske vloge z zborom iz Zgornje Radgone in oktetom iz Maribora. Višek ustvarjalnosti pa je dosegel s knjigo "*Andrej Perlah, gradivo za monografijo*", kar lahko štejemo za krono njegovega ustvarjanja (*Vesna Pušnik*).

Pušnikova bibliografija o Perlahu:

- *Andrej Perlach in njegov prispevek k razvoju merjenja časa*, Časopis za zgodovino in narodopisje, 1. zvezek, 1988, Maribor.
- *Evropa, mi in Andrej Perlach*, Naša bolnišnica, Maribor, Leto 12 (okt. 1990).

- *Kako je Zemlja iz plošče postala krogla: od prvih začetkov astronomije do Andreja Perlaha*, Večer, Maribor, 13.10.1990, 46, št. 240, str. 31.
- *Medicina renesanse in dunajska medicinska fakulteta v času Andreja Perlaha (1490–1551)*, Časopis za zgodovino in narodopisje, 2. Zvezek, 1991, Maribor.
- *Andrej Perlach, naš rojak, dekan artistične fakultete in štirikratni dekan medicinske fakultete ter rektor dunajske univerze*, Zdravniški vestnik 61, št. 5/6 (1992).
- *Andrej Perlah: gradivo za monografijo*, Pokrajinski arhiv, 127 strani, 1998, Maribor.

Maribor/Kranj, 8. 3. 2016

Vesna Pušnik, Marijan Prosen